

Ezdráš-Nehemjáš

První díl **Ezd 1**

1. Několik poznámek úvodem

Knihy Ezdráš a Nehemjáš zřejmě původně tvořily jedinou knihu, proto je také budeme jako jednu knihu probírat. K oddělení obou knih v hebrejských biblích došlo až ve středověku. Když masoreti (židovští učenci, kteří se zabývali textem Písma) sčítali počet veršů knihy, sčítali Ezdráše a Nehemjáše dohromady.¹ Jako střed knihy určili Neh 3,32. Kniha je psána dvěma jazyky, hebrejsky a aramejsky (aramejsky Ezd 4,8-6,18; 7,12-26).

Kniha Ezdráš-Nehemjáš vypráví o obnově izraelské obce po odeznění Božích soudů. K této obnově patřilo vybudování nového chrámu, oprava jeruzalémských hradeb a zejména také úsilí o obnovu a nápravu společenství podle Mojžíšova zákona. Události, které jsou zde popisovány, se odehrály v 6. a 5. století před Kristem.

V knize se střídá vyprávění ve třetí a v první osobě. Při četbě knihy je důležité si toho všimat. Kněz Ezdráš a místodržitel Nehemjáš nám tu ve svých vzpomínkách přinášejí svá subjektivní hlediska, své osobní zážitky. Vypravěč nám ve třetí osobě přináší hledisko objektivní. Je to jakési vševědoucí hledisko, které nám poskytuje hodnocení událostí z Božího hlediska. V knize hrají důležitou úlohu psané dokumenty. Do popředí vystupuje význam obce, společenství; ustupuje význam vůdců.

2. Nástup krále Kýra a jeho výnos (verš 1-4)

Pozoruhodné je, že znění prvních dvou veršů knihy Ezdráš se hodně podobá znění posledních dvou veršů Druhé paralipomenon (2Pa 36,22-23). Autor knihy Ezdráš-Nehemjáš snad chtěl tímto způsobem vyjádřit návaznost svého vyprávění na vyprávění ve Druhé paralipomenon.

Zde se píše o tom, co učinil Bůh v prvním roce perského krále Kýra. Prvním rokem vlády krále Kýra byl rok 538 před Kristem. V tomto prvním roce „*Hospodin vzbudil ducha perského krále Kýra*“ (Ezd 1,1). To znamená, že pohnul tohoto krále k činům, odpovídajícím Božím záměrům. Se stejným vyjádřením se setkáváme ještě ve verši 5, kde se týká pohnutí Izraelců k budování Hospodinova domu v Jeruzalémě: „*... všichni, jejichž ducha probudil Bůh, ...*“ (v hebrejštině jsou podtržená slova překladem stejného slovesa; viz také 1Pa 5,26 a Ag 1,14). Hospodin pohnul Kýra k tomu, aby vydal zvláštní výnos. Bůh tak učinil proto, aby se naplnila jeho slova skrze proroka Jeremjáše. Skrze Jeremjáše mluvil Bůh o tom, že babylónské zajetí bude trvat 70 let (Jr 25,11-12; 29,10). Snad se to počítá od prvního vystěhování Judejců v roce 605 před Kristem. V této první skupině se nacházel i prorok Daniel (Da 1,1-7). Bůh zřejmě začal s propouštěním zajatců asi o 3 roky dřív, než po vypršení 70 let. Perský král Kýros byl Božím nástrojem obnovy, kterou Jeremjáš předpovídal.

Připomeňme si, že v knize proroka Izajáše nacházíme několik předpovědí, týkajících se přímo krále Kýra. Bůh ho zde dokonce neváhá nazvat svým pastýřem a svým pomazaným (Iz 44,28 a 45,1-7). Ze slov proroka jasně vyplývá, že vzestup Kýra a jeho říše byl Božím dílem. K naplnění svých spasitelných záměrů může Bůh stejně používat i vládce v současnosti.

Konkrétním krokem krále Kýra tedy bylo, že vydal výnos, který nechal po celé své říši rozhlásit ústně i písemně. Z Kýrova výnosu na nás dýchá vědomí Božího pověření k tomu,

¹ Raymond B. Dillard, Tremper Longman III., *Úvod do Starého zákona*, str. 170, Návrat domů, Praha 2003

aby zařídil znovuvybudování Hospodinova chrámu v Jeruzalémě. Znal snad prorocké předpovědi ohledně své osoby? Vzhledem k tomu, že Daniel se nacházel na královském dvoře (Da 6,1-6), není to zcela vyloučeno. Kýros měl zařídít znovuvybudování Hospodinova chrámu v Jeruzalémě. Za tím účelem vybízí všechny, kdo patří k Hospodinovu lidu, aby vystoupili do Jeruzaléma a budovali Hospodinův chrám. Jejich sousedy pak vybízí k tomu, aby je podpořili všelijakými cennostmi a dobyt看em. Připomíná to situaci vyjití Izraele z Egypta. Tehdy Izraelci měli požádat své egyptské sousedy o všelijaké zlaté a stříbrné cennosti. Bůh nechtěl, aby z Egypta odcházeli s prázdnou (Ex 3,21n; 12,36). A neměli odcházet s prázdnou ani z Babylóna.

Dnes jde o budování duchovní svatyně, kterou není žádná modlitebna, kostel ani chrám. Touto duchovní svatyní je společenství věřících v Ježíše Krista (1K 3,16; Ef 2,22). Každý jednotlivý věřící je přitom sám stavebním kamenem tohoto chrámu (1P 2,5). Buduje se místo, kde je znát Boží přítomnost. Místo, kde se mezi lidmi projevuje Boží láska. Bible nás učí, že láska buduje (1K 8,1b). Kdo miluje, ten buduje Boží svatyni.

3. Počátek návratu vystěhovaných (verše 5-11)

Královy výzvy neuposlechli všichni Izraelité. Asi si dovedeme představit, že mnozí z nich se po těch letech v Babylóně zabydleli. Vystoupit do Jeruzaléma nepochybně znamenalo putovat do určité nejistoty. Na cestu se vydali jen ti, jejichž ducha probudil Bůh, podobně jako vzbudil ducha krále Kýra. To nám říká, že jejich rozhodnutí vyrazit nebylo čistě výsledkem jejich chtění. Byl za tím Pán Bůh, který je pohnul k činu. Může nám to připomenout slova Pána Ježíše Krista, který řekl: „ *Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal; a já ho vzkřísím v poslední den.* “ (J 6,44 ČEP) Nástrojem probuzení ducha tu nepochybně byla slova královského výnosu. Avšak jen ti, jejichž ducha Bůh probudil, zareagovali kladně. Můžeme se modlit za to, aby Bůh probouzel ducha svého lidu k budování své duchovní svatyně. Můžeme se modlit za to, aby Bůh vyslal dělníky na svou žeň (viz Mt 9,37).

Kromě toho, že sousedé prvním navrátilcům vypomohli stříbrem, zlatem, dobyt看em a jinými věcmi, vrátil král Kýros také posvátné náčiní, které kdysi Nebúkadnesar ukořistil v jeruzalémském chrámu (srov. Da 1,1-2). Byly odevzdány judskému předákovi jménem Šéšbasar. To je ovšem babylónské jméno. S nejvyšší pravděpodobností se jednalo o místodržitele Zerubábel. To lze například vidět, když porovnáme Ezd 5,16 a Ezd 3,8. Podle Ezd 5,16 položil základy nového chrámu Šéšbasar. V Ezd 3,8 je však mezi těmi, kdo činili přípravy k zahájení stavby chrámu, na prvním místě uveden Zerubábel. Na příkladu Daniela a jeho přátel můžeme vidět, že v zajetí mohli mít Judejci vedle svého hebrejského jména ještě jméno babylónské (Da 1,7).

Význam hebrejských slov, označujících konkrétní navrácené předměty, je převážně nejistý. Když sečteme uváděné počty jednotlivých předmětů, dojdeme k číslu 2 499. Jako celkový počet se však uvádí číslo mnohem větší, tedy 5 400. Jako přirozené se jeví vysvětlení, že došlo k chybě při opisování textu.

Když se vydáváme do služby Bohu, Bůh nás zaopatřuje vším, co k této službě potřebujeme. Dává nám k tomu potřebné schopnosti i materiální prostředky (Ř 12,3-8; 1K 12-14; Ef 4,7-11; 1P 4,10; Mt 6,33).